

РЕШЕНИЕ

№ 5645

гр. София, 06.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Д СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Здравка И.а

Членове: Наталия П. Лаловска
 Яна Борисова

при участието на секретаря Екатерина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Яна Борисова Въззивно гражданско дело № 20221100506298 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 20021964 от 16.03.2022 г., постановено по гр.д.№ 9351 по описа на СРС за 2020 г., С.Д.В.Р. е осъдена да заплати на П. А. Ц. сумата от 1 235,84 лв., представляваща допълнително възнаграждение по чл.178,ал.1,т.3 от ЗМВР за положен от ищеца извънреден труд през периода от 01.02.2017 г. до 31.01.2020 г., заедно със законовата лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на исковата молба – 19.02.2020 г. до окончателното ☐ изплащане, както и на основание чл.78,ал.1 от ГПК сумата от 351,09 лв., представляваща част от направените от ищеца разноси по делото, както и в полза на СРС на основание чл.78,ал.6 от ГПК сумата от 50 лв. за държавна такса и сумата от 195,95 лв. – част от платеното от бюджета на съда възнаграждение за вещо лице. С решението е отхвърлен осъдителният иск по чл.178,ал.1,т.3 от ЗМВР в останалата му част за разликата над присъдената сума до пълния предявен размер от 1584 лв., като ищецът е осъден да заплати на ответника съразмерно на отхвърлената част от иска, на основание чл.78,ал.3 от ГПК сумата от 10,99 лв. – разноси по делото.

Производството по настоящото дело е образувано по повод подадена въззивна жалба от С.Д.В.Р. срещу решението в частта, в която исковата претенция е уважена. Жалбоподателят счита, че атакуваното съдебно решение е неправилно, постановено в нарушение на материалния закон. Твърди, че не била налице празнота в нормативната уредба, предвид на което не следвало субсидиарно приложение на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ. С нормата на чл. 187, ал. 3 ЗМВР била въведена специфична законова регламентация за продължителността на нощния труд, неприложима била уредбата по КТ. По изложените съображения моли за отмяна на решението в обжалваната част, а вместо

това да бъде постановено друго, с което исковете бъдат изцяло отхвърлени от съда. Моли съобразно този изход на спора въззивният съд да разпредели и отговорността за разноските.

В срока за отговор не е постъпил такъв от въззиваемия. В хода на производството е оспорил въззивната жалба като неоснователна.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваната част. Не е допуснато и нарушение на императивни материални норми.

По отношение на правилността на решението, съдът намира следното:

Страните не оспорват, че през процесния период са били в служебно правоотношение, като ищецът е изпълнявал длъжността „старши полицай“ в група 00Р, 3-и взвод на сектор „Охранителна полиция“ при 03 РУ към СДВР, както и че е изпълнявал служебните си задължения на 12 часови смени по график.

Спорните между страните въпроси са свързани с това дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд са приложими разпоредбите на КТ и НСОПЗ, в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, или следва да се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове (Наредби), както и дали е налице извънреден труд при превръщане на нощните часове в дневни по реда на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ.

Приложимите към процесния казус разпоредби от ЗМВР са тези в редакцията им преди изменението бр. 60/2020 г. ДВ.

Предвид нормата на чл. 176 ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Разпоредбата на чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР предвижда, че възнаграждението за извънреден труд е допълнително такова и се изплаща към основното месечно възнаграждение на държавните служители. На държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за полагане на труд през нощта от 22.00 до 6.00 ч. - чл. 179, ал. 1 ЗМВР. Следователно ЗМВР урежда отделно заплащане, както на положения извънреден труд, така и на този, положен през нощта, като няма пречка двете разпоредби да се прилагат едновременно.

Нормата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР урежда нормалната продължителност на работното време на държавните служители, която е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Ал. 3 на разпоредбата регламентира начина на изчисляване на работното време за работещите на 8, 12 или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Изр. 4 в приложимата към казуса редакция на нормата до изм. бр. 60/2020 г. ДВ, предвижда, че при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Когато служителят е работил извън редовното работно време, в чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР са предвидени компенсации - възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период за

служителите, работещи на смени. С, ал. 6 е уреден и начинът за заплащане на положения извънреден труд по, ал. 5 - с 50 % увеличение върху основното месечно възнаграждение.

Съобразно нормата на чл. 187, ал. 9 ЗМВР (редакция преди изменението от 2020 г., сега - ал. 10) редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и, ал. 3 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. В темпорален аспект подзаконовите нормативни актове, приети въз основа на горната законова делегация са следните: Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г., обн. бр. 69/14 г. ДВ, действала от 19.08.2014 г. до 31.03.2015 г., както и от 29.07.2016 г. до 01.08.2016 г., Наредба № 8121з-592/25.05.2015 г., обн. бр. 40/15 г. ДВ, действала от 01.04.2015 г. до 28.07.2016 г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., обн. бр. 60/16 г. ДВ, действала от 02.08.2016 г. до 09.01.2020 г. (последната е приложима към конкретния казус). Единствено в чл. 31, ал. 2 на първата от наредбите е регламентирано, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 ч. и 06.00 ч. за съответния отчетен период се умножава по 0.143, а полученото число се събира с общия брой работни часове за същия период (т.е. часовете положен нощен труд се преизчисляват с коефициент 1.143). Нито в ЗМВР, нито в някоя от останалите две наредби е предвидено преобразуване на нощния труд в дневен с коефициент 1.143.

Съгласно чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, приета от Министерския съвет по приложението на КТ и обн. в бр. 9/07 г. ДВ, когато работното време се изчислява сумирано, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Този коефициент възлиза именно на 1.143 и се получава при разделянето на нормалната продължителност на работното време през деня, установена от нормата на чл. 136, ал. 3 КТ (8 часа) на нормалната продължителност на нощния труд, установена от нормата на чл. 140, ал. 1, изр. 2 КТ (7 часа).

По въпроса "При отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи приложими ли са разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ или следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове ?" е постановено Тълкувателно решение № 1/15.03.2023 г. по тълкувателно дело № 1/2020 г. на ОСГК на ВКС. Съобразно задължителното тълкуване на ВКС при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове.

В мотивите си към същото тълкувателно решение ВКС възприема становището, че ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на служителите, работещи в системата на МВР, което обосновава различен метод на правно регулиране на работното време и трудовото възнаграждение и че в него няма препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно разпоредбите на КТ и на

издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ. Съгласно чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА, за да се приложи правна уредба по аналогия са необходими определени предпоставки. Първата предпоставка е празнота в закона. По задължителен за съдилищата начин е прието, че ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. Анализирайки разпоредбата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР ВКС приема, че по смисъла на същата норма "8 часа дневно" означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня, в неговата "светла" част и през нощта - в неговата "тъмна" част, в последната хипотеза от 22 часа до 6.00 12 часа. Съпоставката на нормите на чл. 187, ал. 1 и 3 ЗМВР с чл. 140 КТ показва, че разпоредбите на ЗМВР установяват по-голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово правоотношение. Различието - установената с разпоредбите на ЗМВР по-голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от МВР се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 ЗМВР. Разпоредбите на чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и реда за полагане на нощен труд, включително отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове - наредба и заповед. С последната, представляваща индивидуален административен акт, се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби липсва правило като това на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Не са налице и останалите две предпоставки за прилагането на чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА. ВКС приема, че случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т.е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни. Становището на ВКС е, че прилагането на НСОПЗ към служебните правоотношения няма да обезпечи постигането на законова цел, доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в чл. 187, ал. 1 ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта - "8 часа дневно", независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня или през нощта. При разработването на ЗМВР, законодателят е съобразил спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със съответните компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време - чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по-голяма основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по - благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл. 69 КСО/ и др.

Като се съобрази даденото от ВКС тълкуване, че работното време на държавните служители в МВР се отчита по специален ред следва, че е недопустимо към техните правоотношения по аналогия да се приложи ЗДСл или КТ, в това число конвертиране на часовете труд положен през нощта в дневни часове с коефициент 1.143.

Ето защо, при съобразяване на горното задължително във връзка с нормата

на чл. 130, ал. 2 ЗСВ за настоящия съдебен състав тълкуване, следва да се приеме, че в случая не могат да се прилагат субсидиарно издадените по приложение на Кодекса на труда подзаконови нормативни актове. Като се съобразят постановките в ТР № 1/2023 г. на ВКС, следва да се направи извод, че в случая е неприложим чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, според който при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

Предвид обстоятелството, че размерът на възнаграждението за положен нощен труд е определен от ответника по реда на посочените заповеди на Министъра на вътрешните работи, цитирани по-горе, предявеният иск по чл. 178, ал. 1, т. 3, вр. чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР за допълнително възнаграждение за положен извънреден труд под формата на нощен труд за периода от 01.02.2017 г. до 31.01.2020 г., получен чрез преизчисляване на нощния труд с коефициент 1.143, се явява неоснователен.

Тъй като крайните изводи на двете съдебни инстанции не съвпадат, по посочените по - горе съображения (поради постановяване на ТР № 1/2023 г. на ОСГК на ВКС по спорния въпрос), първоинстанционното решение следва да се отмени и вместо него се постанови друго, с което исковата претенция се отхвърли.

По разноските:

Предвид промяната в изхода от спора, решението в частта, в която са присъдени разноски в полза на ищеца в размер на 351,09 лв., както и в частта, в която ответникът е осъден да заплати по сметка на СРС сумата от 50 лв. за държавна такса, както и сумата от 195,95 лв. – част от платеното от бюджета на съда възнаграждение за вещо лице, следва да бъде отменено. В първоинстанционното производство ответникът е поискал присъждане на юрисконсултско възнаграждение, което съдът е определил на 50 лв., но му е присъдил само част от него – в размер на 10,99 лв., поради което следва да му бъде доприсъдена разликата от 39,01 лв.

С оглед основателността на подадената въззивна жалба, право разноски във въззивното производство има само въззивникът. Същият е поискал присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение, което съдът определи на основание чл.78,ал.8 от ГПК в размер на 50 лв., с оглед липсата на правна и фактическа сложност на делото.

Воден от горните мотиви, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 20021964 от 16.03.2022 г., постановено по гр.д.№ 9351 по описа на СРС за 2020 г., 68 състав в частта, в която С.Д.В.Р. е осъдена да заплати на П. А. Ц. сумата от 1 235,84 лв., представляваща допълнително възнаграждение по чл.178,ал.1,т.3 от ЗМВР за положен от ищеца извънреден труд през периода от 01.02.2017 г. до 31.01.2020 г., заедно със законовата лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на исковата молба – 19.02.2020 г. до окончателното □ изплащане, както и в частта, в която на основание чл.78,ал.1 от ГПК ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата от 351,09 лв. - разноски по делото, в полза на СРС на основание чл.78,ал.6 от ГПК сумата от 50 лв. за държавна такса, както и сумата от 195,95 лв. – част от платеното от бюджета на съда възнаграждение за вещо лице, КАТО ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявения от П. А. Ц., ЕГН: ***** иск срещу С.Д.В.Р. – гр.София, за заплащане на сума в размер на 1 235,84 лв., представляваща допълнително възнаграждение по чл.178,ал.1,т.3 от ЗМВР за положен от ищеца извънреден труд през периода от 01.02.2017 г. до 31.01.2020 г., заедно със законовата лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на исковата молба – 19.02.2020 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА П. А. Ц., ЕГН: ***** да заплати на основание чл.78,ал.3 вр. чл.78,ал.8 от ГПК на С.Д.В.Р. – гр.София сума в размер на 39,01 лв. – разноси за първоинстанционното производство, както и 50 лв. – разноси във въззивното производство за юрисконсултско възнаграждение.

Решението не подлежи на обжалване.

Решението, в частта, в която е отхвърлен осъдителният иск по чл.178,ал.1,т.3 от ЗМВР в останалата му част за разликата над присъдената сума до пълния предявен размер от 1584 лв., не е обжалвано, поради което е влязло в сила.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____